

गृहीत लि० पृह-कर्मणि क्त । १स्त्रीकृते, २प्राते, ३प्राप्ते
४धृते च । “गृहीतपत्युद्गमनीयवशा” कुमा० । “गृहीत
इव केशेषु न्ययुना धर्ममाचरेत्” नीतिशा० । “पत्नी गृही-
तव्रता” वेणी० भावे क्त । ५पृहणादौ न० ततः
तत्कृतमनेन इच्छादि० इति । गृहीतिन् कृतपृहणे लि०
स्त्रियां ङीप् ।

गृहीतगर्भा स्त्री गृहीतो गर्भो यया । गर्भवत्यां तत्तत्त-
त्तादि गर्भवतीशब्दे २५५५५० उक्तम् । [च हेमच० ।
गृहीतदिक् लि० गृहीता दिक् वेन । १पलायिते २तिरोहिते
गृह्णु लि० पृह-ङ् । पृहीतरि “इह भोजो यो गृह्वे ददात्य-
जकामाय चरते जगय” ऋ० १०।१।७।३

गृहेरुह पु० गृहे रोहति रुह-क-अलुक् ७त० । गृहजात-
रुहे स चाप्रशस्तः यथाह भा० आहु० १२७च० “भिन्न-
भाण्डस्य खट्वास्य कुक्कुटं शुनकं तथा । अप्रशस्तानि
सर्वाणि यच्च रुहो गृहेरुहः”

गृहेनर्हिन् पु० गृहे एव नर्हति न युद्धे नर्द-इति पाले-
खमितादिस० । कापुरुषे रणभीरो गृहे आस्फालयितरि ।
गृहेश पु० इत० । १गृहस्तामिनि गृहेश्वरादयोऽप्यत्र
“सर्धस्तस्मिन् स्थाने गृहेश्वराभिहितेऽस्ति वा” इहसं०
५१७० । २राशेवरे च ।

गृहीतिका स्त्री गृहे वलते वल-चलने कुन् वा० सम्भ० ।
जेष्ठप्रां गृहगोषिकायाम् हेमच० ।

गृह्य पु० पृह-पदास्त्रोत्यादिना क्यप् । गृहासक्ते १खगे
२खगे च पञ्चरादिवन्धनेन परतन्वीकृतत्वात् तेषां
तथात्वम् । ३युद्धे मलहारे, न०४अस्त्रैरिति ५आयत्ते,
६स्त्रपक्षीये पक्ष्ये च लि० मेदि० । “नृष्यगृहप्रावचने विप-
क्षितः” किरा० “अगृह्यां योतकामत्याद्देवगृहप्राप्तमि-
न्दिताम्” भट्टिः । गृहे भयः यत् ७गृहभवे, वस्तुनि
लि० । ८गृहनिमित्तेऽग्नौ ९तत्त्वकर्मणि च “उक्ताणि
वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामः” आश्व० गृ० १।१।११ गृ-
हनिमित्तोऽग्निः गृह्यः । तत्र भवानि कर्माणिपि लक्ष-
ण्या गृह्याणीत्युच्यन्ते । गृह्यशब्दो भायायां शालायाश्च
वर्तते । यथा “सगृहो गृहमागतः” इत्यत्र हि पूर्वो
गृह्यशब्दो भायावचनः उत्तरस्तु शालावचनः येषाञ्च भा-
यासंयोगादुत्पद्यमानौ इमानि कर्माणि प्रवर्तन्ते तेषामयं
गृह्यशब्दो भायावचनः । येषान्तु टायविभागकालेऽग्निरुत्
पद्यते तेषां शालावचनः । “भायादिरग्निर्दायादिवी
तस्मिन् गृह्याणि” इति गोतमश्रुतेः नारा० “तेऽस्य

गृह्याणि कर्माणि कुर्वुवैतानिकानि च ।” वैश्वदेवस्य
सिद्धस्य गृहेऽग्नौ विधिपूर्वकम् ; अग्निहोत्रं समादावे
गृह्याग्निपरिच्छदम्” इति च मत्तः । तदस्यस्य साध्यतया
अच् । १०वेदोदितकर्मप्रयोगप्रापके गोभिलसूत्रादौ
पञ्चभेदे च । गृह्यमग्निमधिकृत्य च पाणिभेदेन गृह्य-
काराच्च गोभिलाश्वत्थानकाल्यायनादयोऽतिविख्याताः ।
११नगरपाहस्ये यामे स्त्री टाप् मेदिनिः स्त्रार्थे क ।
गृह्यक तलैवार्थे । संज्ञायां कन् । गृहासक्ते पक्षि-
शृंगादौ अमरः ।

गृ विज्ञापने चुरा० आत्म० सक० सेट् । गारयते अजीगरत् ।
गृ शब्दे कृप्रादि० पर० पादि० सक० सेट् । गृणाति अगारीत
जगार जगरतः । गीर्यते गोर्षः । गीः ।

अनु+शंसनविषयहर्षादुक्तव्यापाररूपप्रोत्साहने तद्योगे
पूर्वव्यापारणस्य कर्त्ता संप्रदानसंज्ञो भवति यथा अथर्व्यु-
होत्रे अनुगृणाति होता प्रथमं शंसति तमध्वयु
प्रोत्साहयतीत्यर्थः सि०कौ०

प्रति+अनुगृणातिवत् अर्थादि अस्यावपूर्वप्रयोगो नास्ति इति
“अपादुपः” पा० सूत्रे भाष्यकार आह क

गृ निगरणे त० पर० सक० सेट् । अस्य वा रस्य क्तम्
गिरति-गिरति अगारीत् अगारीत् जगार (च) ।

जगरतः । गीर्यते गोर्षः गीर्षिः गिरः गिरिः
अव+गीर्षेः कथने आत्म० अवगिरते गीर्षेः कथयतीत्यर्थः ।
उद्गु+वमने । “रोमन्वः उद्गुर्य चर्वणम्” सि०कौ० “अनु-
दुर्गीर्णसुरायुधम्” कुमा० ।

सम्+प्रतिज्ञायाम् आत्म० । संगिरते प्रतिजानीते इत्यर्थः ।
“बहूनि देशांश्च निवर्त्तयिष्यन् रामं ऋषः संगिरमाण
एव” भट्टिः ।

गेद् गतौ स्वा० आत्म० सक० सेट् । गेदते अगेदिट् ऋदिष् ।
अजिगेदत । जिगेदे । उदिद् । गेदित्वा गेप्वा ।

गेन्दु(गुडु) क्त पु० गच्छतीति गम-ङ् गः गन्दुरिव इवार्थे
कन् । कन्दुके वक्षनिमित्ते गोलाकारे क्रीडनके ।
पृष्ठो वा उल्ले गेण्डुकश्च तत्कार्यं । पृष्ठो गेन्दू (गुडू)
कोऽपि दीर्घमध्यः । तत्कार्यं जटाघरः ।

गेय लि० गै-कर्त्तरि नि० यत् । १गायके “गेयो माधवकः
शान्नाम्” सि०कौ० कर्मणि यत् । २गातव्ये लि० “अन्य-
गेयं साम” भावे यत् । ३गीतौ न० “गेये केन विनीत
वाम्” रघुः । “वर्षैः कतिपयैरेव पथितस्य स्वर्गैरिव ।
अनन्ता यादूनयस्येह गेयस्येव विचित्रता” मध्मः ।